

Р. М. Кондратенко
orcid.org/0000-0002-7982-0786

аспірант

Центра досліджень безпеки
Національного інституту стратегічних досліджень

РОЛЬ ПУБЛИЧНОЇ ДИПЛОМАТИЇ В УКРАЇНСЬКО-БЕЛОРУССЬКИХ ОТНОШЕННЯХ

На границі ХХ і ХХІ вв. в світі відбулися кардинальні зміни. По думці У. Бека (Лебедева, 2017, с. 89), ці зміни представляють собою зміну політичних координат. Він порівнює сучасну політичну науку з відкриттями Галілео в астрономії. При цьому більша частина авторів зв'язує зміни в міжнародній політиці з крахом біполярної системи. В цілому можна говорити про глобальну трохуровневу трансформацію сучасного політичного світу:

- 1) руйнування Вестфальської системи;
- 2) крах системи міждержавних відносин;
- 3) зміни в політичних системах сучасних держав.

Суть реорганізації сучасної політичної системи полягає в одночасному протіканні всіх трьох процесів, що формують ефект синергії шляхом посилення одне одного. Всі ці процеси мають пряме вплив на публічну дипломатію, яку можна описати як політичне вплив однієї держави на іншу.

Слід зауважити, що публічна дипломатія – це частина інструмента «м'якої сили», передбачає, як вважає Дж. Най, створення привабливості держави. Згідно з цією концепцією ідея привабливості є новою для сучасних держав. Основне її відміння від пропаганди в тому, що при привабливості для сторін характерен добровільний і осознаний вибір. При цьому не слід вважати, що привабливість не може використовуватися з метою пропаганди. В випадках, коли необхідно організувати швидке і короточасне вплив, застосування привабливості як пропаганди є дуже ефективним.

Виділяють такі канали впливу при допомозі публічної дипломатії:

- вплив по офіційним каналам: виступи офіційних осіб, публічні лекції, пости в соціальних мережах;
- вплив по неофіційним каналам: різні освітні програми, молодіжні і жіночі організації, навчальні заклади.

Оскільки в літературі не відображено той факт, що існують офіційні і неофіційні канали публічної дипломатії, то в російськомовній літературі поняття публічної дипломатії є дуже розмитим. Звідси і цілесобразність досліджень, пов'язаних з впливом публічної дипломатії як м'якого силового впливу на міждержавні політичні процеси.

1. В кінці ХХ – внаслідок ХХІ в. при збереженні в цілому тих же політичних цілей в основних акторах світової політики спостерігається якісне змінення ролі і значення засобів офіційної і публічної дипломатії. Це співвідношення почало помітно змінюватися ще в 60-е-70-е роки ХХ в., коли з'явилися численні політичні і громадські організації, а також ЗМІ, чье вплив стало наполегливо посилюватися, нерідко в шкоду політико-дипломатичним засобам офіційної дипломатії. Рубежом, напевно, стало підписання Заключительного акту в Хельсінкі в серпні 1975 року, яке фактично легалізувало громадські організації як політичні інструменти, держав і окремих акторів. Особливо швидко цей процес пішов після появи внаслідок ХХІ в. електронних ЗМІ і соціальних мереж (Циватий, 2017, 43–44).

В современном мире публичная дипломатия пользуется особым интересом, является одним из атрибутов международной жизни. Страны ЕАЭС также проявляют повышенный интерес к публичной дипломатии, поскольку необходимость построения благоприятного международного имиджа государства является сегодня одной из наиболее актуальных и важных задач, а формирование у зарубежной аудитории положительных взглядов на проводимую государством внешнюю и внутреннюю политику относится к сфере публичной дипломатии (Лебедева, 2015).

Однако вопрос о ресурсах публичной дипломатии до сих пор открыт. Это связано с тем, что объединения постсоветских государств не делятся опытом применения этих ресурсов в контексте интеграционного сотрудничества. Таким образом, актуальность проблемы ресурсов публичной дипломатии является очевидной, а использование и усовершенствование ее механизмов нуждается в глубоком изучении.

Проведем анализ межгосударственных соглашений между Республикой Беларусь и Украиной и возможные перспективы влияния публичной дипломатии на усиление и расширение их взаимного влияния. 17 декабря 1991 года между Республикой Беларусь и Украиной были установлены дипломатические отношения, через которые оба государства стремятся к взаимовыгодному сотрудничеству. Важность этих отношений обусловлена историко-культурной и географической близостью.

Стоит заметить, что политическое сотрудничество между Украиной и Беларусью развивается не так стремительно, как экономическое. В 1993 году в Киеве было открыто белорусское посольство. 27 декабря 2016 года дипломатическим отношениям между Беларусью и Украиной исполнилось 25 лет. Безусловно, за эти почти 27 лет накоплен потенциал, который способен перевести эти отношения в стратегическое партнерство, в первую очередь в сфере экономики.

Политические процессы и дипломатия XXI в. являются главным трендом в глобализации современного мира и общества. Институциональным вектором в этом направлении является именно экономическая дипломатия, являющаяся важнейшим инструментом дипломатической и внешнеполитической деятельности Украины и Республики Беларусь (Украинско-белорусские отношения: история, настоящее, перспективы, 2020). В последнее время (а именно 5-6 лет) на повестке дня появился миротворческий вектор в политике и дипломатии Республики Беларусь. Но в первую очередь его задачей является защита собственных экономических интересов.

На 2016 год прогнозировался кризис в военно-политических регионах Украины, что заставило Беларусь искать новые рынки сбыта, поскольку для ее экспортно-ориентированной экономики такой прогноз не предвещал ничего хорошего. Власти Республики Беларусь вынуждены были принимать политико-дипломатические отношения для устранения экономических дисбалансов и компенсации потерь на рынках сбыта, привлекать новых инвесторов в белорусскую экономику, внедрять современные технологии.

2. Стоит обратить внимание на тот факт, что за последние 20 лет у Республики Беларусь возникали различные проблемы и трудности, связанные с особенностями внешней политики. Соседи Беларуси считали, что Минск имеет такие же приоритеты внешней политики и дипломатии как Киев, Берлин, Москва, Париж, Варшава, Лондон, Вашингтон (Лазоркина, 2014, с. 27–32). В результате этого защита Беларусью своих экономических интересов в дипломатическом и внешнеполитическом планах рядом стран трактуется совершенно неверно. Они считают, что Республика Беларусь проявляет амбиции на региональное лидерство, желает бросить вызов соседним государствам, не думая о последствиях.

Важно правильно понимать особенности внешней политики и дипломатии Беларуси. Поскольку правильное понимание является ключом к толерантным, ровным, спокойным и сбалансированным политико-дипломатическим отношениям. Стоит отметить, что за почти 27 лет политико-дипломатических отношений Республики Беларусь и Украины состоялось порядка 90 официальных двухсторонних встреч. За все время этих отношений президент Республики Беларусь и все президенты Украины неизменно доказывают, насколько важны белорусско-украинские отношения.

Оба государства имеют схожие взгляды на создание новой архитектуры безопасности с обязательным предоставлением гарантий безопасности безъядерным государствам.

Они считают, что принципы открытого общества должны быть основой международной политической архитектуры. Сутью открытого политического общества является признание недосягаемости абсолютной истины. Поэтому для мира во всем мире мировому сообществу и всем государствам необходимо использовать средства и политико-дипломатический инструментарий для успешного сотрудничества, уважать интересы и точки зрения других государств.

Глобальное мышление должно стать ключом к глобальной дипломатии, задачей которой является обеспечение мира на планете. Таким образом, произойдет переход глобальной дипломатии в планетарную. Политико-дипломатический диалог и дипломатия должны стать средством решения глобальных политических и межгосударственных проблем современного мира.

Существование публичной дипломатии вне социальных рамок, вне конкретного общества национального государства является не возможным. В условиях глобального пространства современная публичная дипломатия использует накопившийся исторический опыт: методы и формы дипломатии, принципы организации и ведения внешней политики. Обеспечение устойчивого экономического развития и внутривнутриполитической стабильности государств в дипломатических системах современного мира является наиболее главной задачей внешнеполитических служб.

Современная дипломатия Республики Беларусь пребывает на службе суверенной Беларуси. В дипломатической модели Беларуси подчеркнуты жизненность и динамичность ее внешней политики и дипломатии. Укрепление стратегического партнерства на пространстве СНГ является приоритетным направлением политики Беларуси (Беларусь и Украина будут создавать новые совместные предприятия, 2009).

В Республике Беларусь создан прочный фундамент социального государства за годы ее независимости. Уровень социального развития вплотную приблизился к уровню средневропейских стран. Неуклонно растут стандарты жизни жителей государства. Благодаря инновационному и постиндустриальному развитию в Беларуси происходит общественно-политическая модернизация, созданы основы гражданского общества.

Переходу к новому технологическому укладу и увеличению экономической конкурентоспособности Республики Беларусь способствуют всестороннее развитие науки и коммерциализация технологий. Для Беларуси очень важно, чтобы в процессе политико-экономической, политико-дипломатической и институциональной модернизации был найден оптимальный баланс между экономическими успехами и обеспечением общественных благ. Немаловажным является факт дружеских и доброжелательных двухсторонних внешнеполитических и дипломатических отношений между Беларусью и Украиной.

Участие Республики Беларусь и Украины всегда идет в тесном межгосударственном тандеме как в мировой политике и международном сотрудничестве, так в различных институциональных и интеграционных объединениях современного полицентричного мира. Важную роль в укреплении и развитии партнерства Республики Беларусь и Украины традиционно играют встречи на высоком уровне и переговоры, которые способствуют укреплению политического, экономического и культурно-гуманитарного сотрудничества двух государств. На сегодня оба государства взаимно заинтересованы в развитии двустороннего экономико-торгового сотрудничества.

Успешному экономическому сотрудничеству Беларуси и Украины способствует их географическая близость и взаимная заинтересованность в производимой продукции. Ежегодно происходит рост товарооборота между двумя государствами. В Беларуси основой экспорта является машиностроительная продукция и продукция химической промышленности, в Украине – продукция пищевой, металлургической и химической промышленности, электроэнергия.

На территории Украины имеются совместные предприятия: ООО «БНК Украина», ООО «Украинский торговый дом «Белшина», ООО «БНХ Украина», ООО «Проматгролизинг-Украина», ООО «ТД МАЗ-Украина», ООО «ДОНБАСС-БЕЛАЗ-СЕРВИС», ООО «Карат-Лифтокомплект», АОЗТ «Атлант-Украина», ООО Торговая компания «Милавица», ООО «Торговый дом «Оршанский льнокомбинат-Одесса», ООО «Беллакт-Украина», ТОО «Торговый дом «Бабушкина крынка Украина», ООО ТД «Гомельстекло-Украина» и другие (Беларусь и Украина: двухсторонние отношения, 2015).

Україна являється вторим по сукупному об'єму торговим партнером Білорусі і третім по рівню білоруського експорту. В той час як Білорусь являється тільки п'ятим торговим партнером для України. Стоїть відзначити, що Республіка Білорусь і Україна уклали між собою порядку 212 міжнародних двохсторонніх договорів. Основними являються:

- «Договір о дружбі, добросусідстві і співробітництві», укладений в 1995 році;
- «Соглашення о свободній торгівлі», яке було укладено в 1992 році і змінено в 2006 році;
- «Договір о державній границі між Україною і Республікою Білорусь», підписаний в травні 1997 року, ратифікований Україною в липні 1997 року і Республікою Білорусь в квітні 2010 року.

В 2017 році були проведені три зустрічі глав Республіки Білорусь і України. Ці зустрічі показали практичну зацікавленість в зміцненні економічних і політичних відносин між двома державами. В квітні 2017 року глави держав провели переговори в н.п. Лясковичі (Республіка Білорусь) і на Чорнобильській АЕС. В липні 2017 року Президентом Білорусі Александр Лукашенко був здійснений офіційний візит в Україну (Білорусь і Україна: двохсторонні відносини, 2015). Також в липні 2017 року відбувся 1 Білорусько-український економічний бізнес-форум, на якому присутствовало більше 500 делегатів з двох держав. На форумі був підписаний ряд двохсторонніх документів і контрактів, проведена контактна-коопераційна біржа.

19 липня 2017 року в Києві пройшло 25 засідання Міжурядової білорусько-української змішаної комісії з питань торгово-економічного співробітництва. Керували засіданням заступник Прем'єр-міністра Республіки Білорусь Володимир Семашко і Віце-прем'єр-міністр Міністерства регіонального розвитку, будівництва і житлово-комунального господарства України Геннадій Зубко. В листопаді 2017 року в ході робочої зустрічі Александра Лукашенко і Петра Порошенка в Об'єднаних Арабських Еміратах були розглянуті існуючі двохсторонні питання і напрямки розвитку публічної дипломатії між Україною і Республікою Білорусь.

В умовах економічного кризи і глобалізації, а також внаслідок конфлікту на Донбасі, що впливає на товарооборот і показники торгівлі, урядам слід відійти від протекціоністської політики і відмовитися від «торгових війн» як засобу рішення спірних економічних питань. Одним з найважливіших питань на порядку денному міжнародних відносин в цілому і зовнішньої політики Республіки Білорусь в частині вже настільки тривале питання є врегулювання ситуації в Україні і навколо неї в геополітичному просторі міжнародно-політичного регіону. Республіка Білорусь зацікавлена в благополуччі України. Саме тому Мінськ являється майданом врегулювання конфлікту на Донбасі. В червні 2017 року в Білорусь спільно з Міжнародним комітетом Червоного Хреста доставила в Україну гуманітарну допомогу для громадян, які перебувають в зоні конфлікту.

3. В серпні 2017 року було організовано оздоровлення і відпочинок для українських дітей з родин військових і незахищених родин, що проживають в Донецькій і Луганській областях (Машина, 2012, с. 192).

Відокремлено слід розглянути відносини Республіки Білорусь і України в області культури, які регулюються Протоколом між Міністерством культури Республіки Білорусь і Міністерством культури України «О співробітництві в області культури і мистецтва» від 16 червня 2003 року, Соглашением між урядом Республіки Білорусь і Кабінетом Міністрів України «О співробітництві в області охорони історико-культурної спадщини» від 29 квітня 2010 року і Програмою співробітництва між Міністерством культури Республіки Білорусь і Міністерством культури і туризму України на 2017-2021 роки.

Програма співробітництва передбачає двохсторонній обмін самодіяльними і музичними колективами, розвиток і налагодження контактів між установами культури. В межах Програми співробітництва за 2010-2013 роки в Києві в жовтні 2011 року відбулася церемонія урочистої відкриття пам'ятника Володимирі Короткевичу. В церемонії взяли участь міністри культури України і Білорусі.

Міжнародний фестиваль мистецтв «Славянський базар в Вітебську» є пріоритетним спільним проектом двох держав. На фестиваль щорічно запрошуються майстри мистецтв та мистецькі колективи України, офіційні особи.

Представники України щорічно представляють свою країну на багатьох проводимих в Білорусі фестивалях (Міжнародний фестиваль мистецтв «Білоруська музична осінь», Мінський міжнародний кінофестиваль «Листопад»). Білоруські колективи також беруть участь в українських фестивалях та заходах (Білорусь та Україна обговорили перспективи двостороннього науково-технічного співробітництва та двосторонні стосунки, 2020).

В червні 2017 року в Ніколаєвській області України відбулися Дні культури Республіки Білорусь. Між національними бібліотеками Білорусі та України також налагоджено тісне співробітництво, здійснюється книгообмін, формуються спільні інформаційні ресурси. В жовтні 2017 року в межах святкування 500-ліття білоруського книгодрукування в торжественній обстановці в Національній бібліотеці імені В.І. Вернадського керівництвом Національної бібліотеки Республіки Білорусь було представлено та передано повне факсимільне видання книжкової спадщини Ф. Скорини.

В грудні 2017 року керівництвом Національної бібліотеки Республіки Білорусь в Києві було передано в дар Державному музею книги та друку України, Національній науковій бібліотеці імені Я. Мудрого, Державному історико-культурному заповіднику г. Острога, Харківській державній науковій бібліотеці імені В.Г. Короленка, Одеській національній науковій бібліотеці, Закарпатському обласному краєзнавчому музею імені Т. Легоцького, Національному музею в Львові імені А. Шептицького та Національній науковій бібліотеці імені В. Стефанька видання «Книжкова спадщина Франціска Скорини».

В гуманітарній сфері також відбувається зміцнення взаємостосунків. Так, в травні 2017 року була підписана Програма співробітництва в сфері фізичної культури та спорту на 2017-2018 роки, в межах якої створено всі умови для ефективного виконання роботи в сфері спорту та туризму. В липні 2017 року в ході візиту на вищому рівні було підписано Угоду про співробітництво в сфері міжнародних стосунків.

Що стосується співробітництва в науково-технічній сфері, то основоположним документом є міжурядовий договір «Про співробітництво в області науки та технологій» від 1992 року. За виконання цього договору відповідають Державний комітет з науки та технологій Республіки Білорусь та Міністерство освіти та науки, молоді та спорту України (Договір між Російською Федерацією та Республікою Білорусь про створення Союзного державства, 1999). В межах успішного виконання цього Договору була створена білорусько-українська Міжурядова комісія з співробітництва в області науки та технологій, яка прийняла Програму науково-технічного та інноваційного співробітництва до 2020 року.

Між Білоруссю та Україною діє Рамочна міжурядова угода про співробітництво в області дослідження та використання космічного простору в мирних цілях. Затверджені Напрямки перспективного співробітництва підприємств та організацій Республіки Білорусь та України в космічній сфері. Варто зазначити, що фундаментами фундаментальних досліджень є найбільш активне міждержавне співробітництво між Україною та Білоруссю. Щорічно в межах різних спільних білорусько-українських проектів проводяться різні конкурси наукових та науково-практичних робіт.

На сьогодні в Білорусі діють 16 громадських організацій українців, 13 з яких зареєстровані органами юстиції Білорусі, 8 з них входять до Республіканського Білоруського громадського об'єднання українців (БООУ) «Ватра», три є членами Українського Всесвітнього Координаційного Ради (Мінське міське культурно-просвітницьке товариство «Центр української культури «Сич», Гродненське міське культурно-просвітницьке товариство «Барвінок» та Український науково-педагогічний союз «Берегиня»). Таким чином, Україна та Республіка Білорусь мають всі необхідні умови для переходу на якісно новий етап міждержавного співробітництва – партнерства з перспективою на перехід до стратегічного партнерства.

Современная модель дипломатии Республики Беларусь заслуживает на высокую оценку и неизбежно требует ее дальнейшего изучения в исторической ретроспективе и перспективе. Опыт дипломатии Беларуси представляет интерес для других государств. Республика Беларусь является инициатором дальнейшего развития многопланового сотрудничества с Украиной. Вместе с тем, учитывая геополитическую ситуацию в регионе, отношения между Минском и Киевом можно охарактеризовать как сложные с точки зрения выстраивания отношений по линии официальной дипломатии.

Республика Беларусь пребывает в глубоких интеграционных процессах с РФ, которые, согласно подписанному 8 декабря 1999 года в Москве Договору о создании Союзного государства между РФ и РБ, предусматривают поэтапную организацию единого политического, экономического, военного, таможенного, валютного, юридического, гуманитарного и культурного пространства («Світова гібридна війна: український фронт», 2020). Кроме того, Беларусь является постоянным членом ОДКБ.

Следует отметить, что на Беларусь осуществляется влияние с использованием как экономических, так и военных рычагов. Как член Союзного государства РБ согласовывает с РФ внешнюю политику, вопросы обороны, безопасности, бюджета, денежно-кредитной и налоговой системы, энергетики, транспорта и связи, а также таможенную политику. Таким образом Россия имеет возможность влиять на принятие решений по ключевым вопросам внешней и внутренней политики Беларуси (Программа трансграничного сотрудничества (ТТС) «Польша-Беларусь-Украина», 2020). Эти факторы заставляют украинскую дипломатию маневрировать на белорусском направлении с каждым новым витком обострения отношений между Москвой и Киевом.

В сложившейся ситуации на первый план в налаживании добрососедских отношений между государствами, имеющими 1084 км общей границы, выходит публичная дипломатия, не ограниченная протокольными рамками и идущая параллельным курсом с официальной линией внешнеполитического ведомства. Публичная дипломатия способствует укреплению взаимоотношений на уровне гражданского общества, прокладывая путь официальной. Ярким примером публичной дипломатии в действии служит реализация совместных проектов международной технической помощи Европейского Союза в рамках «Программы трансграничного сотрудничества Польша-Беларусь-Украина», которая на протяжении 15 лет поддерживает процессы трансграничного развития в приграничных районах Польши, Беларуси и Украины по средствам софинансирования разносторонних проектов.

Все проекты, финансируемые в рамках программы «Польша-Беларусь-Украина» (далее – Программа), являются некоммерческими и вносят вклад в улучшение качества жизни жителей восточной Польши, западной Украины и Беларуси. Каждая инициатива, финансируемая программой, демонстрирует ярко выраженный трансграничный эффект не только через налаженное партнерство между организациями из этих трех стран, но и за счет достигнутых результатов проектов и позитивного влияния на приграничную территорию. Финансирование направлено на защиту и продвижение культурного и природного наследия приграничных регионов, инфраструктурную доступность регионов, улучшение инфраструктуры пограничных пунктов пропуска, процедур и услуг, которые там оказываются, равно как и развитие здравоохранения и служб защиты населения.

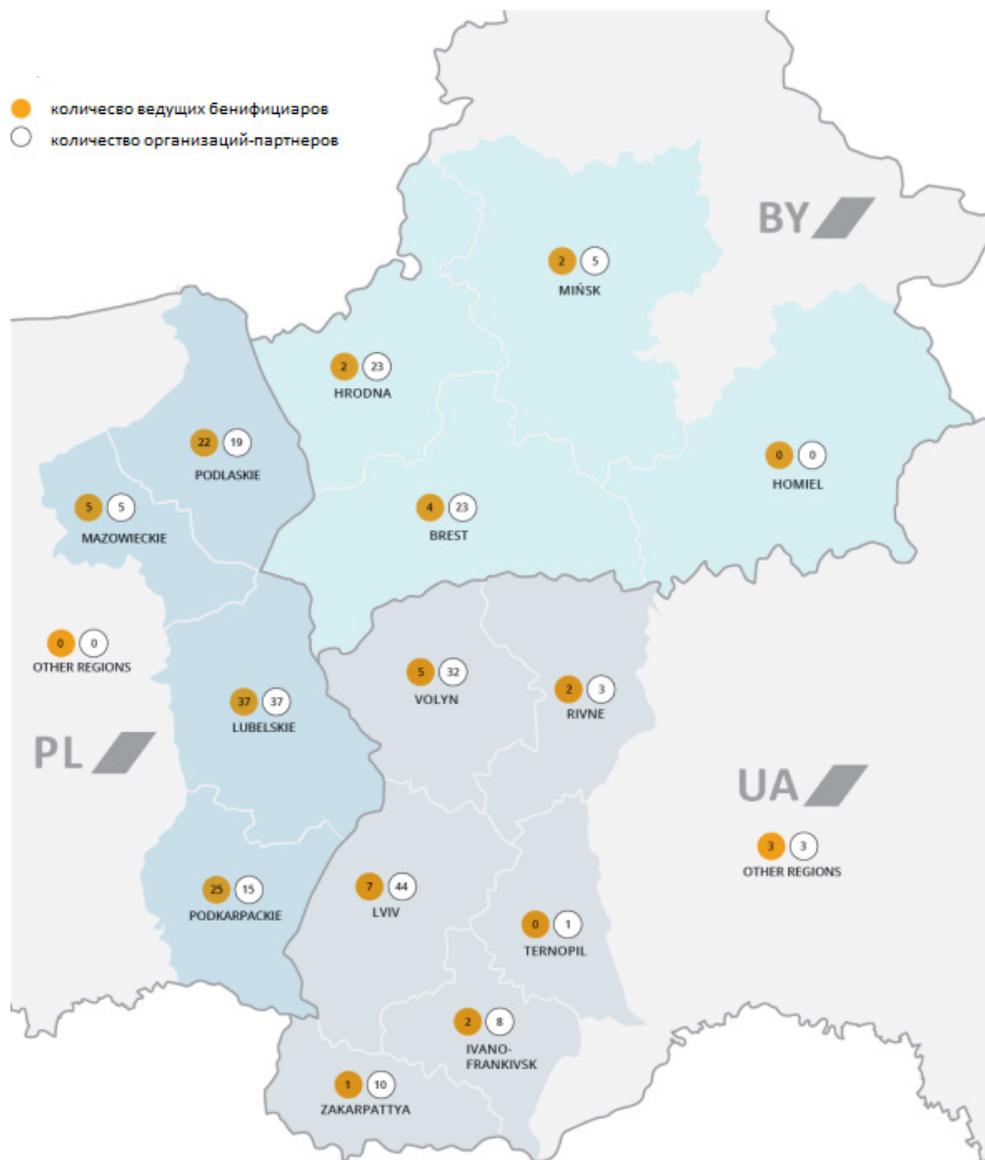
Следует отметить, что за 15 лет существования Программы были успешно реализованы сотни проектов при участии как органов государственной власти и местного самоуправления, так и огромного количества общественных организаций и объединений Польши, Беларуси и Украины. Необходимо также подчеркнуть независимость инструмента публичной дипломатии от существующих в регионе геополитических вызовов, ее эффективность в социальной, культурной и гуманитарной сферах (Программа трансграничного сотрудничества (ТТС) «Польша-Беларусь-Украина», 2020).

Согласно данным, предоставленным Совместным техническим секретариатом Программы (СТС), который является органом администрирования, за программный период 2007-2013 лет в рамках Грантовых контрактов софинансирования ЕС были распределены по приоритетам:

- Приоритет 1 – заключено 40 проектов на сумму 55 143 537,52 евро;
- Приоритет 2 – заключено 26 проектов на сумму 76 941 106,16 евро;

Приоритет 3 – заключен 51 проект на сумму 42 302 390,85 євро.

Из 117 проектов 14 были реализованы в рамках польско-белорусско-украинского партнерства, 74 проекта – в польско-украинском партнерстве, 29 – в польско-белорусском партнерстве.

В рамках 117 проектов, реализованных в рамках Программы, были достигнуты такие результаты:

- создано 467 новых рабочих мест (после окончания проекта);
- создано 12 организаций по развитию бизнеса;
- 1014 предпринимателей / компаний, обслуживаемых в рамках проекта;
- 453 новых предпринимателя / компании, зарегистрированных благодаря поддержке в рамках проекта;
- 52 улучшенных культурно-исторических объектов;
- создано 31 туристический информационный центр / пункт;
- 1875 км построенных / маркированных / обозначенных туристических маршрутов / велосипедных маршрутов / водных маршрутов;
- построено / реконструировано 10 пограничных переходов;
- 29 865 автомобилей в день: было увеличено пропускные способности границы;
- 48 800 человек в день: были увеличены пропускные способности границы;

- 1729 трансграничных встреч / конференций. Рабочие группы / тренинги / семинары;
- 53 527 участников трансграничных встреч / конференций / рабочих групп / тренингов / семинаров;
- 751 фестиваль / спортивные мероприятия / другие публичные мероприятия;
- 186 совместных научных исследований;
- 71 модернизированный корпус;
- 116,5 км – длина вновь построенных или реконструированных дорог;
- приобретено 246 автомобилей (милиция, пожарные, медицинские);
- 349 комплектов аварийного оборудования (например, полиция, пожарные команды, техника для обслуживания дорог);
- 2365 домашних хозяйств / общественных зданий, подключенных к построенным / модернизированным системам водоснабжения;
- 5 построенных / модернизированных очистных сооружений;
- 90,8 км построенной / модернизированной канализации;
- 750 пациентов медицинских осмотров / анализов / лечения;
- 1048 комплектов медицинского оборудования;
- 24 инициативы, организованные для инвалидов.

Анализ результатов взаимодействия в рамках Программы трансграничного сотрудничества «Польша-Беларусь-Украина 2007-2013» свидетельствует о ее высокой эффективности в контексте развития приграничных регионов: возведение и модернизация крупных инфраструктурных проектов, улучшение климата для бизнеса с последующим привлечением инвестиций, улучшение качества медицинских услуг для населения, повышение туристической привлекательности.

Эффективное взаимодействие между государственными органами и органами местного самоуправления, общественными организациями и объединениями трех стран можно считать результатом действия публичной дипломатии – диалога, существующего и развивающегося за рамками официальной дипломатии и протокола (Світова гібридна війна: український фронт, 2020).

Таким образом, публичная дипломатия является неотъемлемым вспомогательным инструментом реализации внешней политики как Украины, так и Беларуси. Вопросу развития добрососедских отношений путем углубления культурных связей на уровне гражданского общества безусловно необходимо уделять больше внимания с учетом существующих вызовов безопасности в регионе. Публичная дипломатия как инструмент в ближайшей перспективе должна стать локомотивом в решении проблемных аспектов взаимоотношений двух государств, а усовершенствование ее механизмов на примере украинско-белорусских отношений должно стать предметом изучения политологии.

Литература

- Лебедева М.М. Публичная дипломатия: теория и практика : научное издание. Москва : Издательство «Аспект Пресс», 2017. 272 с.
- Лебедева О. Особенности института публичной дипломатии в России. *Международная жизнь*. 2015. URL: <https://interaffairs.ru/jauthor/material/1315>.
- Циватый В.Г. Республика Беларусь-Украина: 25 лет двухсторонних дипломатических отношений. 2017. С. 43–44.
- Украинско-белорусские отношения: история, настоящее, перспективы. *Информационно-новостной портал*. URL: <http://dc-summit.info/temy/vneshnjaja-politika/2549-ukraino-belorusskie-otnoshenija-istorija-nastojashee-perspektivy.html>.
- Лазоркина О.И. Становление и развитие дипломатической службы Беларуси. *Журнал международного права и международных отношений*. 2014. № 1. С. 27–32.
- Беларусь и Украина будут создавать новые совместные предприятия. Информационно-новостной портал «Белорусские новости». 12.06.2009. URL: https://naviny.by/rubrics/economic/2009/06/12/ic_news_113_312861 (дата обращения: 30.10.2020).
- Беларусь и Украина: двухсторонние отношения. Посольство Республики Беларусь в Украине. URL: http://ukraine.mfa.gov.by/ru/bilateral_relations.
- Мазина М.Н. Белорусско-украинские культурные отношения на современном этапе. С. 191–192.

Беларусь и Украина обсудили перспективы двухстороннего научно-технического сотрудничества и двухсторонние отношения. Государственный комитет по науке и технологиям Республики Беларусь. Режим доступа: http://www.gknt.gov.by/news/2016/belarus_i_ukraina_obsudili_perspektivy_dvustoronnego_nauchno_tekhnicheskogo_sotrudnichestva (дата обращения: 30.10.2020).

Договор между Российской Федерацией и Республикой Беларусь о создании Союзного государства от 08 декабря 1999 года. Официальный сайт Постоянного Комитета Союзного государства. URL: <https://www.postkomsg.com/documentation> (дата обращения: 30.10.2020).

«Світова гібридна війна: український фронт». Монографія. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/2431.p.6.3> (дата звернення: 17.06.2020).

Программа трансграничного сотрудничества (ТГС) «Польша-Беларусь-Украина». Официальный сайт Программы. URL: <https://www.pbu2020.eu/by/pages/135>.

Программа трансграничного сотрудничества (ТГС) «Польша-Беларусь-Украина». Официальный сайт Программы. URL: <https://www.pbu2020.eu> (дата обращения: 30.10.2020).

References

Lebedeva M.M. (2017) Publichnaja diplomatija: Teorija i praktika: Nauchnoe izdanie [Public Diplomacy: Theory and Practice: Scientific Publication] / Ed. by M.M. Lebedeva: Aspect Press Publishing House, Moscow, 272 p.

Lebedeva O. (2015) Osobennosti instituta publichnoj diplomatii v Rossii [Features of the Institute of Public Diplomacy in Russia]. *The International Affairs*. URL: <https://interaffairs.ru/jauthor/material/1315>.

Tsivaty V.G. (2017) Republic of Belarus-Ukraine: Twenty-Five Years of Bilateral Diplomatic Relations, 43–44.

Respublika Belarus-Ukraina: dvadcat pjat let dvuhstoronnih diplomaticheskikh otnoshenij [Ukraine-Belarus Relations: History, Present, Prospects]. *Information and News Portal*. <http://dc-summit.info/temy/vneshnjaja-politika/2549-ukraino-beloruskie-otnoshenija-istorija-nastojashee-perspektivy.html>.

Lazorkina O.I. (2014) Stanovlenie i razvitie diplomaticheskoy sluzhby Belarusi [Formation and Development of the Diplomatic Service of Belarus]. *Journal of International Law and International Relations*, 1, 27–32.

Belarus i Ukraina budut sozdatvat novye sovmestnye predpriyatija. Informacionno-novostnoj portal "Beloruskie Novosti". [Belarus and Ukraine will Create New Joint Ventures]. *Belarus News Information and News Portal*. URL: https://naviny.by/rubrics/economic/2009/06/12/ic_news_113_312861.

Belarus i Ukraina: dvuhstoronnie otnoshenija. Posolstvo Respubliki Belarus v Ukraine [Belarus and Ukraine: Bilateral Relations. Embassy of the Republic of Belarus in Ukraine]. URL: http://ukraine.mfa.gov.by/ru/bilateral_relations (Last accessed: 17.03.2015).

Mazina M.N. (2020). Belarus-Ukraine Cultural Relations at the Present Stage. URL: [https://elib.bsu.by/bitstream/123456789/20318/1/Мазина_Украинско-экономические%20отношения.pdf%20\(Last%20accessed:%202017.03.2020\)](https://elib.bsu.by/bitstream/123456789/20318/1/Мазина_Украинско-экономические%20отношения.pdf%20(Last%20accessed:%202017.03.2020)).

Belarus and Ukraine Discussed the Prospects for Bilateral Scientific and Technical Cooperation, Bilateral Relations. *State Committee on Science and Technology of the Republic of Belarus*. URL: http://www.gknt.gov.by/news/2016/belarus_i_ukraina_obsudili_perspektivy_dvustoronnego_nauchno_tekhnicheskogo_sotrudnichestva (Last accessed: 17.03.2020).

Treaty between the Russian Federation and the Republic of Belarus on the Creation of the Union State dated December 8, 1999. *Official Website of the Standing Committee of the Union State*. URL: <https://www.postkomsg.com/documentation> (Last accessed: 17.03.2020).

The World Hybrid War: Ukrainian Forefront: Monograph. National Institute for Strategic Studies. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/2431.p.6.3> (Last accessed: 17.03.2020).

Cross-border Cooperation (CBC) Programme Poland-Belarus-Ukraine. Official website of the Programme. URL: <https://www.pbu2020.eu/by/pages/135> (Last accessed: 17.03.2020).

Cross-border Cooperation (CBC) Programme Poland-Belarus-Ukraine. Official site of the Programme. URL: <https://www.pbu2020.eu> (Last accessed: 17.03.2020).

Анотація

Кондратенко Р. М. Роль публичної дипломатії в українсько-білоруських відносинах. – Стаття.

В цій статті розглядаються питання ролі публичної дипломатії в українсько-білоруських відносинах. Ефективне взаємодія між державними органами і органами місцевого самоврядування, громадськими організаціями і об'єднаннями трьох країн можна вважати результатом діяльності публичної дипломатії – діалога, існуючого і розвиваючогося за межами офіційної дипломатії і протокола. Існування публичної дипломатії поза соціальних рамок, поза конкретного суспільства національного державства є неможливим.

В дипломатическій моделі Білорусі підкреслені життєвість і динамічність її зовнішньої політики і дипломатії. Закріплення стратегіческого партнерства на просторі СНГ є життєвим.

приоритетним направленням політики Беларусі. Немаловажним являється факт дружеских і доброжелательних двохсторонніх внешнеполітичних і дипломатических відносин між Беларуссю і Україною. Важну роль в укресленні і розвитку партнерства Республіки Беларусь і України традиційно іграють зустрічі на високому рівні і переговори, які сприяють укресленню політичсеского, економічсеского і культурно-гуманітарного співробітництва двох держав. Україна і Республіка Беларусь імеють все необхідні умови для переходу на якісно новий етап міждержавного співробітництва – партнерства з перспективою на перехід в стратегічсеске партнерство. Ярким прикладом публічної дипломатії в дії служить реалізація спільних проєктів міжнародної технічсескої допомоги Європейського Союзу в рамках «Програми трансграничного співробітництва Польща-Беларусь-Україна».

Таким образом, публічна дипломатія являється неотъемлемим допомогательним інструментом реалізації зовнішньої політики як України, так і Беларусі. В вопросу развития добрососедских отношений путем углубления культурных связей на уровне гражданского общества безусловно необходимо уделять больше внимания с учетом существующих вызовов безопасности в регионе. Публічна дипломатія як інструмент в найближчій перспективі повинна стати локомотивом в решении проблемних аспектів взаємовідносин двох держав, а удосконалення її механізмів на прикладі українсько-білоруських відносин повинно стати предметом вивчення політології.

Ключові слова: публічна дипломатія, українсько-білоруські відносини, стратегічсеске партнерство, зовнішня політика.

Анотація

Кондратенко Р. М. Роль публічної дипломатії в українсько-білоруських відносинах. – Стаття.

У статті розглядаються питання ролі публічної дипломатії в українсько-білоруських відносинах. Організацію ефективної взаємодії між державними органами і органами місцевого самоврядування, громадськими організаціями та об'єднаннями трьох країн можна вважати результатом дії публічної дипломатії – діалогу, який існує і розвивається за рамками офіційної дипломатії і протоколу. Існування публічної дипломатії поза соціальними рамками, поза конкретним суспільством національної держави є неможливим.

У дипломатичній моделі Білорусі підкреслені життєвість і динамічність її зовнішньої політики і дипломатії. Зміцнення стратегічного партнерства на просторі СНД є пріоритетним напрямом політики Білорусі. Важливим є факт дружніх і доброзичливих двосторонніх зовнішньополітичних і дипломатичних відносин між Україною та Республікою Білорусь. Важливу роль у зміцненні та розвитку партнерства Республіки Білорусь і України традиційно відіграють зустрічі на високому рівні і переговори, які сприяють зміцненню політичного, економічного і культурно-гуманітарного співробітництва двох держав.

Україна і Республіка Білорусь мають усі необхідні умови для переходу на якісно новий етап міждержавного співробітництва – партнерства, з перспективою на перехід у стратегічне партнерство. Яскравим прикладом публічної дипломатії в дії є реалізація спільних проєктів міжнародної технічної допомоги Європейського Союзу в рамках «Програми трансграничного співробітництва Польща-Білорусь-Україна». Таким чином, публічна дипломатія є невід'ємним допомогательним інструментом реалізації зовнішньої політики як України, так і Білорусі.

Питанню розвитку добросусідських відносин шляхом поглиблення культурних зв'язків на рівні громадянського суспільства безумовно необхідно приділяти більше уваги з урахуванням існуючих викликів безпеки в регіоні. Публічна дипломатія як інструмент у найближчій перспективі повинна стати локомотивом у вирішенні проблемних аспектів взаємовідносин двох держав, а удосконалення її механізмів на прикладі українсько-білоруських відносин має стати предметом вивчення політології.

Ключові слова: публічна дипломатія, українсько-білоруські відносини, стратегічсеске партнерство, зовнішня політика.

Summary

Kondratenko R. M. The role of public diplomacy in Ukrainian-Belarusian relations. – Article.

This article examines the role of public diplomacy in the Ukraine-Belarus relations. Effective interaction between state bodies and local self-government bodies, public organizations and associations of the three countries can be considered the result of the activity of public diplomacy – a dialogue that exists and develops outside official diplomacy and protocol. The existence of public diplomacy outside the social framework, outside a particular society of the nationstate is impossible. The diplomatic model of Belarus underlines the vitality and dynamism of its foreign policy and diplomacy.

Strengthening the strategic partnership in the CIS space is a priority area of the policy of Belarus. The fact of friendly and benevolent bilateral foreign policy and diplomatic relations between Belarus and Ukraine is also important. High-level meetings and negotiations traditionally play an important role in strengthening

and developing partnership between the Republic of Belarus and Ukraine, which contribute to strengthening political, economic, cultural and humanitarian cooperation between the two states.

Ukraine and the Republic of Belarus have all the necessary conditions for the transition to a qualitatively new stage of interstate cooperation – partnership, with the prospect of transition into a strategic partnership. A striking example of public diplomacy in action is the implementation of joint projects of international technical assistance of the European Union within the framework of the Cross-Border Cooperation Programme Poland-Belarus-Ukraine.

Thus, public diplomacy is an integral auxiliary tool for the implementation of the foreign policy of both Ukraine and Belarus. The development of good-neighbourly relations by deepening cultural ties at the level of civil society certainly needs to be paid more attention, taking into account the existing security challenges in the region. In the near future, public diplomacy, as a tool, should become a locomotive in solving problematic aspects of relations between the two states, and the improvement of its mechanisms on the example of Ukraine-Belarus relations should become the subject of study of political science.

Key words: public diplomacy, Ukrainian-Belarusian relations, strategic partnership, foreign policy.